

Oponentský posudek bakalářské práce Jany Kalendové

Postupná modifikace českého znakového jazyka v komunikaci s neslyšícími s progredující vadou zraku

Předkládaná bakalářská práce se zabývá způsobem modifikace českého znakového jazyka užívaného v komunikaci prelingválně neslyšících osob s různým stupněm progredující vady zraku. Pro zcela jistě zajímavé téma není bohužel v současné době k dispozici dostatečné opory v odborné literatuře a to jak v české, tak ani v zahraniční. Kolegyně tak svým výzkumem, a především jeho analýzou a vyhodnocením, významnou měrou přispívá k poznání této neprobádané oblasti, konkrétně k základnímu popisu modifikace znakového jazyka. Velmi cennými shledávám také orientační doporučení pro přímou komunikaci s osobami s hluchoslepotou a pro tlumočení klientům v této specifické komunikační situaci, jež diplomantka formulovala v závěru své práce. Tento praktický přínos bakalářské práce je neoddiskutovatelný.

Kolegyně v teoretické části bakalářské práce dokázala, že umí efektivně pracovat s informacemi získanými z nastudované literatury. Byla schopná celkem bez větších problémů přehledně a stručně shrnout poznatky získané studiem nejrůznějších typů materiálů. V hlavní části své práce kol. Kalendová realizovala vlastní výzkum se dvěma páry životních partnerů, v nichž jeden z páru je osobou s hluchoslepotou a druhý osobou neslyšící bez zrakového postižení. Jejich komunikaci zaznamenala na videozáznam, který následně podrobila srovnávací analýze se záznamem komunikace ve vizuálně motorickém jazyce realizované mezi dvěma neslyšícími komunikanty. Přestože výsledek výzkumu nepřinesl nijak překvapivé výsledky, stal se pilotní prací, na kterou je v budoucnu možné navázat a především pak naznačil cestu, jakou se je možné při studiu komunikace v modifikovaném znakovém jazyce vydat. Jak sama kolegyně v závěru své práce uvádí, z výsledků pilotního výzkumu realizovaném na velmi malém počtu respondentů, není možné dělat obecně platné závěry. Mám několik spíše praktických dotazů či komentářů a předem diplomantce děkuji za jejich zodpovězení, případně reakce na ně:

- Zajímá mě váš názor na skutečnost, že u nás neexistují neslyšící odborníci na tlumočení pro osoby se hluchoslepotou? Čím si vysvětlujete fakt, že takoví neslyšící tlumočníci nepůsobí v tlumočnické oblasti ani jako součásti tlumočnických týmů vedle slyšících kolegů, ale ani jako individuální tlumočníci (s. 35)? Jak je možné, že neexistuje profese neslyšící tlumočnické pro osoby s hluchoslepotou, připustíme-li, že se jedná o osoby, které jsou pro tento typ odborného zprostředkovávání komunikace téměř předurčeny?
- V části věnující se metodologii jsem nepostřehla informace o tom, jakým způsobem jste kontaktovala respondenty, kolik jste jich oslovila a na základě čeho jste vybrala v obou případech páry životních partnerů. Myslíte si, že pokud byste oslovila komunikační páry, v nichž by jednotliví komunikanti nebyli v tak intenzivním osobním vztahu, přinesla by analýza materiálů z takového výzkumu jiné závěry?
- Na základě čeho jste se rozhodla pro podobu textů, které vám sloužily jako podklad k výzkumu (Pohádka o veliké řepě, klip z animovaného seriálu Tom a Jerry a obrázkový komiks, jehož hlavní postavou je Ferda mravenec). Necítíte jako rizikové takové texty předkládat dospělým respondentům? Nemohl takový

výběr textů vést k nezájmu dospělých respondentů, podobně jako jsme měli možnost vidět u respondenta z páru A?

- Jak jste došla k číselným výsledkům uvedených v grafech 1 - 4 a 6 - 7? Postrádala jsem v práci také seznam znaků.
- Mohla byste mi také vysvětlit nesrovnalost týkající se nahrávky B03, která podle mého názoru neodpovídá obrázku č. 20?

Závěr:

Bakalářská práce splňuje požadavky na bakalářské práce kladené a může být podkladem k obhajobě. Práci hodnotím stupněm velmi dobře. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

29. srpna 2016

Mgr. Radka Nováková

Ústav jazyků a komunikace neslyšících